

ความคิดทางการเมืองของ ม.ร.ว. นิมิตรมงคล นวรัตน์

นายชาติชาย เทพแปง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-981-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Political Thought of M.R.Nimitmonkol Nawarat

Chartchai Debpang

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts in Government**

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-981-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดทางการเมืองของ ม.ร.ว. นิมิตรมงคล นวรัตน์
โดย   นายชาติชาย เทพแบ่ง
ภาควิชา   การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยนต์ ไชยพร

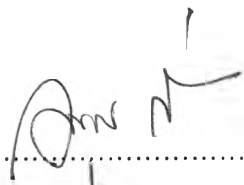
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของภาคการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยนต์ ไชยพร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

ชาติชาย เทพแบ่ง : ความคิดทางการเมืองของ ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์
(THE POLITICAL THOUGHT OF M.R. NIMITMONGKHOL NAWARAT)
อ.ที่ปรึกษา ผศ. ดร. ไชยันต์ ไชยพร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาความคิดทางการเมือง ของม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์ เพื่อศึกษาถึงการพัฒนาการทางความคิดที่ก่อให้เกิดความคิดทางการเมืองและบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดทางการเมืองของม.ร.ว.นิมิตรมงคล โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งแนวประวัติศาสตร์การเมืองและแนวปรัชญาการเมือง ตลอดจนใช้การศึกษาริบระดับต่างๆ ในการหาความหมายและความมุ่งหมายของตัวบทโดยศึกษาจากงานเขียนของม.ร.ว.นิมิตรมงคลจำนวน 3 เล่ม คือความฝันของนักอุดมคติชีวิตแห่งการกบฏ 2 ครั้ง และ รอยร้าวในมรดก

ในการศึกษาครั้งนี้ตั้งข้อสมมุติฐานว่าความคิดทางการเมืองของม.ร.ว.นิมิตรมงคล มุ่งเน้นในระบบการปกครองที่แตกต่างจากระบบที่ดำรงอยู่ เป็นแนวความคิดที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมที่ได้รับจากการเมือง และการได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดทางสังคมและการเมือง ของนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ม.ร.ว.นิมิตรมงคล ศึกษาระหว่างเป็นนักโทษการเมือง ตลอดจนอิทธิพลจากบริบททางสังคมและการเมืองของประเทศไทยในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2475 – 2491

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดทางการเมืองการปกครองระบบการปกครองตามความคิดของม.ร.ว.นิมิตรมงคล เป็นระบบที่แตกต่างจากระบบที่ดำรงอยู่ เป็นลักษณะของแนวความคิดทางอุดมคติ (Idealist)
2. ความคิดทางการเมืองของ ม.ร.ว.นิมิตรมงคล ส่วนหนึ่งเกิดมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมทางการเมืองซึ่งสะท้อนออกมาในหนังสือที่เขียนทั้ง 3 เล่มที่ทำการศึกษา
3. ความคิดทางการเมืองของม.ร.ว.นิมิตรมงคล นั้นได้รับอิทธิพลมาจากนักคิดนักวิชาการไทย เช่น สอ เสถบุตร ฯลฯ และนักวิชาการชาวต่างประเทศ เช่น เฮช จี เวลล์ และรูสโซ ฯลฯ ซึ่งสะท้อนออกมาในงานเขียนทั้ง 3 เล่ม ที่ทำการศึกษา
4. บริบททางสังคมและการเมืองไทย ในยุคนั้นมีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองของม.ร.ว.นิมิตรมงคล เพราะจากงานเขียนทั้ง 3 เล่ม โดยเฉพาะความฝันของนักอุดมคติ ม.ร.ว.นิมิตรมงคลได้รับอิทธิพลบริบทสังคม และการเมืองในยุคนั้น

ภาควิชา ..... การปกครอง .....
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา ..... 2540 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

0831563 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD:

NIMITMONGKHOL / POLITICAL THOUGHT

CHARTCHAI DEBPANG : POLITICAL THOUGHT OF M.R. NIMITMONGKHOL NAWARAT

THESIS ADVISOR: DR. CHAIYAN CHAIYAPORN. 106 pp. ISBN 974-638-981-5

The aim of this study is to examine M.R. NIMITMONGKHOL's political thought with regard to the development of his thinking and its context .The methods of interpretation are derived from philosophical and historical approaches. The objects of study are selected from M.R. NIMITMONGKHOL's writings, namely, "The Sight of Future Siam" , "The Victim of the Two Political Purges" and "The Emerald's Cleavages"

The hypothesis of the thesis is that M.R. NIMITMONGKHOL's political thought is aimed at proposing a form of government different from all existing one, which is entailed by political injustice. Also, it is not only influenced by social and political thought of both Thai and foreign thinkers which he studies during his imprisonment, but also by Thai social and political context during 1932-1948.

The outcome of the study shows that

1. M.R. NIMITMONGKHOL's possessed an idea of idealist form government;
2. His political thought in the three selected texts reflected his experience of political injustice;
3. His political thought is influenced by Sor Sethabutra , H.R.H. Prince Sithiphorn, H.G. Well and Roussean
4. Thai social and political context during 1932-1948 had impact upon his political thought, particularly, his idea in "The Sight of Future Siam"

ภาควิชา.....Government.....

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา.....1997.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นในการศึกษาอย่างดียิ่งจาก ผศ. ดร. ไชยันต์ ไชยพร ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่านคณะกรรมการสอบอีกสองท่านคือ รศ. ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ. ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี หัวหน้าภาควิชาการปกครอง ซึ่งเป็นกรรมการที่ได้กรุณาเอาใจใส่ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และอาจารย์ท่านอื่นที่ไม่ได้เอ่ยนามในการให้ความรู้สอบถามถึงและให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของภาควิชาการปกครอง คุณอรพินท์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ คนรู้จักทุกคนที่ให้ข้อมูลคำแนะนำ และให้กำลังใจในการจัดทำด้วยดีเสมอมา

และต้องขอขอบพระคุณ ศ.ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช ศ.ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ มล.ชัยนิมิตร นวรัตน์ บุตรชายม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์ ซึ่งทั้ง 3 ท่าน ที่กล่าวนามมาข้างต้นนี้ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้สัมภาษณ์ความเห็น และคำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวของข้าพเจ้าตลอดจนผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานที่ให้การสนับสนุนในด้านกำลังใจและความเข้าใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมา

หากวิทยานิพนธ์นี้จะมีคุณค่าทางวิชาการ ขอมอบความดีนี้ให้แก่โรงเรียนเทพศิรินทร์ และคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งอาจารย์ทุกท่านที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า จึงขอขอบพระคุณและขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
- ความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
- วิธีการศึกษา	3
- ขอบเขตการศึกษา	4
- สมมุติฐานการศึกษา	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
- การเสนอรายงานการศึกษา	5
2. กรอบแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษา	6
- การศึกษาความคิดทางการเมือง	6
- การตีความ	9
- แนวทางการตีความงานเขียนทางปรัชญาการเมือง	9
- ระเบียบวิธีการตีความ	12
- แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดทางการเมือง	17
- แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางการเมือง	17
- แนวความคิดเกี่ยวกับยูโทเปียหรือสถานะอุดมคติ	20
- แนวความคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมการเมือง	21

3. ประวัติและประสบการณ์ของ ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์	
และปรัชญาทางการเมือง พ.ศ. 2475-2491.....	25
- ประวัติและประสบการณ์ของ ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์.....	25
- ชีวิตแห่งการเป็นกบฏครั้งแรก.....	28
- นักโทษการเมือง.....	30
- ชีวิตแห่งการเป็นกบฏครั้งที่ 2.....	32
- ความรักและชีวิตบั้นปลายของม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์.....	36
- บริบททางการเมืองไทยช่วงระหว่าง พ.ศ. 2475-2492.....	34
- สาเหตุของการปฏิวัติ พ.ศ. 2475.....	35
- ผลกระทบจากเหตุการณ์ 24 มิถุนายน 2475.....	38
4. การวิเคราะห์ความคิดทางการเมืองของม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์.....	50
- การพัฒนาการความคิดทางการเมืองของม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์.....	53
- ความคิดในเรื่องธรรมชาติของมนุษย์.....	62
- ความคิดในเรื่องเสรีภาพตามธรรมชาติ.....	76
- ความคิดในเรื่องการศึกษา.....	78
- ความคิดในเรื่องรัฐ.....	83
- ความคิดในเรื่องรัฐบาล.....	86
- ความคิดในเรื่องเศรษฐกิจ.....	88
- ความคิดในเรื่องกฎหมาย.....	92
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	95
- สรุป.....	95
- สิ่งที่คุณศึกษาค้นพบในการศึกษาครั้งนี้.....	99
- ข้อเสนอแนะ.....	101
รายการอ้างอิง.....	103
ประวัติผู้เขียน.....	106